

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA
O'RTA**

MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

**NAMANGAN MUHANDISLIK-TEXNOLOGIYA
INSTITUTI**

***«Turli siluetli kiyim modellarini o'rganish»
mavzusida***

R E F E R A T

BAJARDI:

15vu-13 gurux talabasi

V.Karimov

QABUL KILDI:

N.Maqsudov

NAMANGAN-2015

Turli siluetli kiyim modellarini o'rganish

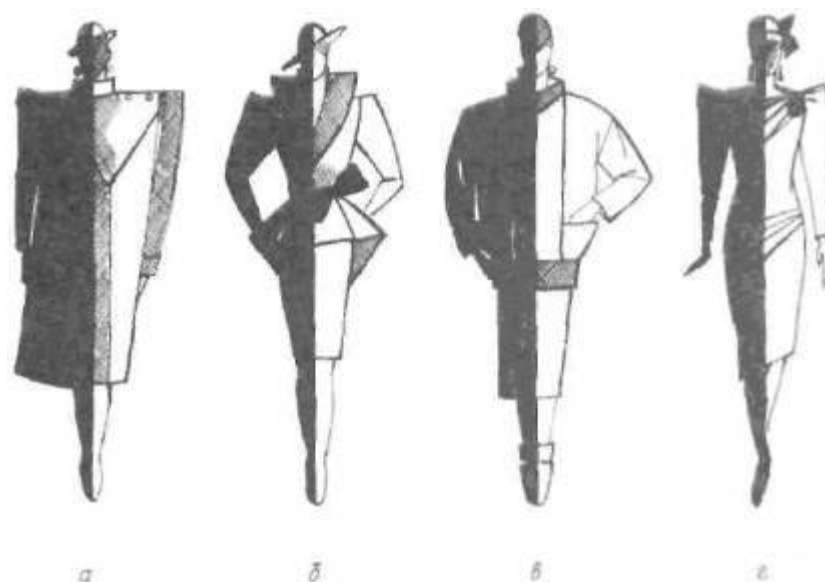
1. Siluet yasash va kostyumda proportsiyalarni aniqlash.
2. Trapetsiyasimon siluet asosida kiyimni modellash.
3. Kostyumning istalgan shakllari.

Modali narsalarning butun assortimenti muayyan siluet shakllarda yasaladi, bunda yangi mahsulotlar bu siluet shakllarga kiradi va bizning u yoki bu siluet to'g'risidagi tasavvurimizni kengaytiradi.

To'rt yetakchi siluetlar ajratiladi (1 -rasm): to'g'ri (a), trapetsiyasimon (b), yarim yotuvchi (v) va belga yotuvchi (g).

Model rasmlarini sxemalar bo'yicha bajarishni bu jarayonni tezroq o'zlashtirish uchun o'rganishadi. Sxemalar bo'yicha chizish kostyum rivojlanishi mantiqi to'g'risida tasavvur bermasa ham, u turli proportsional qismli kerakli siluetlarni tez yasashga yordam beradi.

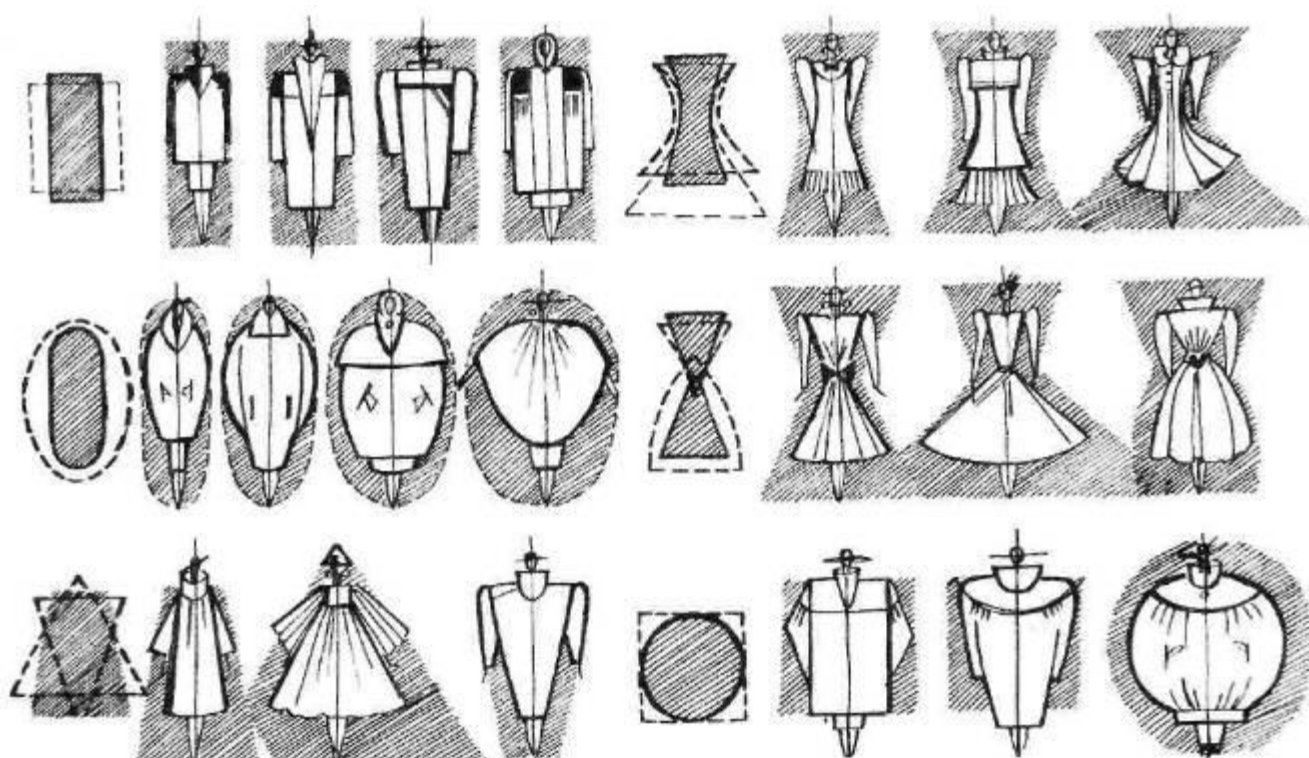
Modaning har bir yangi rivojlanish davrida kostyumning o'z proportsiyalari mavjud bo'lib, u biz intiluvchi moda ideali deb ataladi. Bu eng avvalo uning silueti, yahni kostyumning eng sodda geometrik shaklda – uchburchak, to'g'riburchak, kvadrat, oval va hokazo – timsoliy ifodalanishi (2-rasm) bo'lib, unda asosiy bog'lamlar (elka, bel, ko'krak) muayyan qismlari ajratiladi. Bu bog'lamlar figura proportsiyalarida ham ajratilgan (3-rasm), biroq ular turli vaqtda turlicha yetakchi bo'ladi. Figura plastikasi bu bog'lamlarni kostyumni gorizontal yoki vertikal teng yoki noteng qismlarga bo'lib ajratib ko'rsatadi.

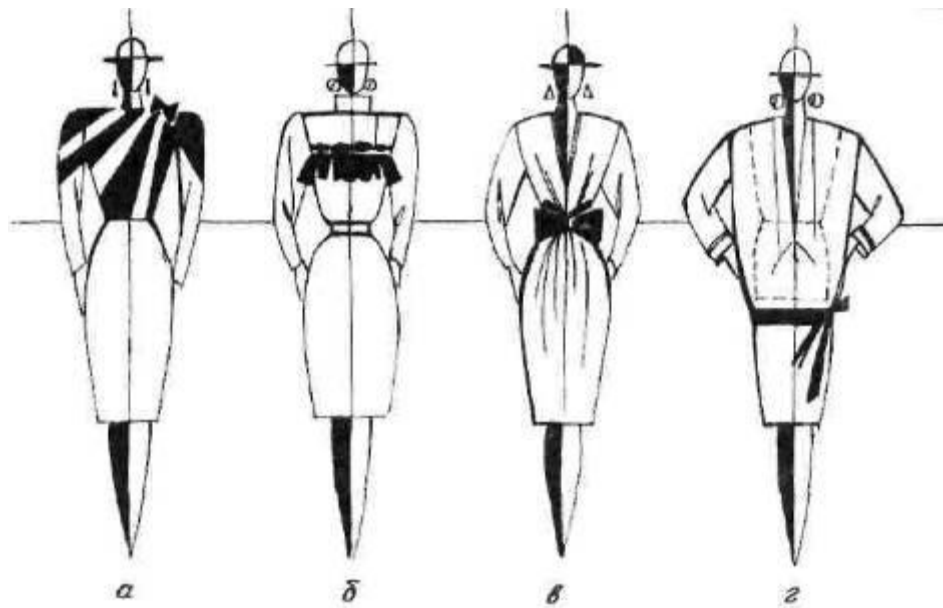
1. -rasm. Siluet shakllari:

a – to'g'ri; b – trapetsiyasimon; v – yarimyotuvchi; g – belga yotuvchi

Kostyum shaklida noteng elementlarning qo'shilishi tartibi uning ritmik tuzilishini aniqlaydi va kishi emotsiyalariga tahsir etadi. U yoki bu elementlarning kostyum tashkil etilishida metrik takrorlanishi (teng qismlarning takrorlanishi) ritmga bo'ysunadi.

2-rasm. Siluetlarning geometrik shakllari

3-rasm. Turli yetakchi bog'lamlar yelka (a), ko'krak (b), bel (v) va bo'ksalar (g) ajratilishi

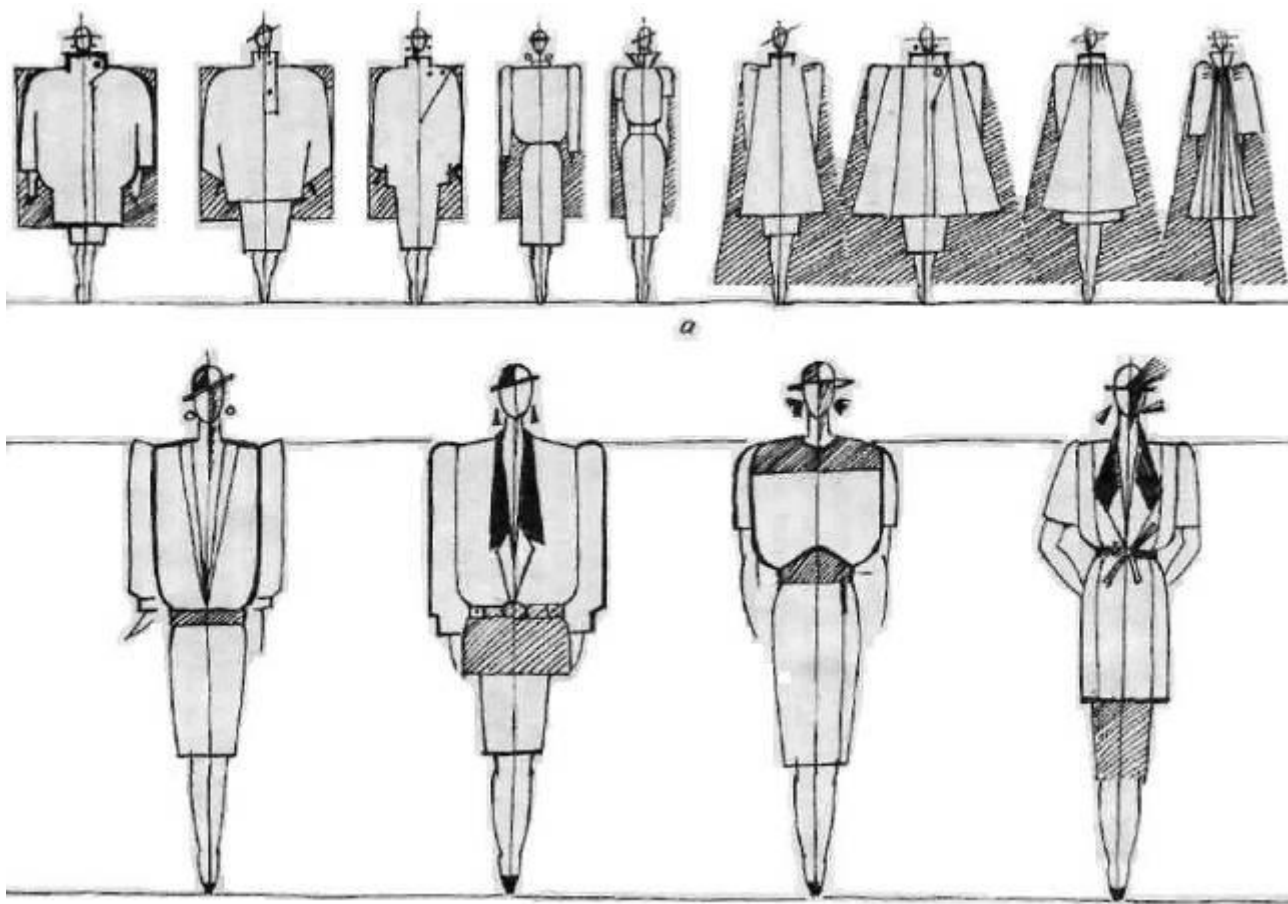
Yangi gazlamalar paydo bo'lishi bilan rassom-modeler yangi timsoliy ko'rinishlarni izlaydi, ularni boshqa to'ldirishlar, aktsentlar va ritmik tuzilishli kostyumning ko'rinish shakllariga aylantiradi.

Kostyumda siluet shakl ahamiyati katta. Kostyum shakli figura bilan birgalikda ayni bir paytda hajmiy-fazoviy tuzilish bo'ladi, siluet esa kostyum massasining fazodagi harakatini ko'rsatadi. Siluet shakl modellar to'plamining keyingi ishlab chiqilishi uchun ham qo'llanadi va bu yerda siluet butun to'plam mazmunini tushunish uchun kalit sifatida chiqadi.

Etakchi siluetlarning har doim ko'rinishi o'zgarib turadi, biroq asosan ushbu ko'rinish shakllarida saqlanib qoladi (4-rasm). Bunda zarur turli-tumanlik ichki qismlar, turli konstruktiv chiziqlar va gazlamalar plastikasi hisobiga ham erishiladi.

To'g'ri siluetlar to'g'ri yoki to'g'riga yaqin kontur chiziqlarga ega. Bunday siluet statika, muvozanat, tinchlik va qathiylik taassurotini qoldiradi, ayollar figurasini erkaklarnikiga o'xshatadi.

To'g'riburchak balandligi bo'yicha qanchalik ko'p cho'zilgan bo'lsa, figura shunchalik xushbichim ko'rinadi.

4-rasm. Siluet shakllarda (a) hajmlar va bir siluet doirasida (b) proporsional qismlar o'zgarishi

Trapetsiyasimon siluet asosida trapetsiyaga mos keluvchi kengaytirilgan shaklga ega. Kengligi yuqoriga yoki pastga o'zgaruvchi «trapetsiya» silueti turlicha taassurot qoldiradi.

Trapetsiyasimon siluet uchburchak bilan hamohang bo'ladi. Trapetsiyasimonda bosh kiyimni o'tkir uchli shaklda bajarilsa, uchburchak hosil bo'ladi. Siluetning bu shakli to'g'ri shakldan ko'ra dinamikroq, chunki harakat katta shakldan kichikka yo'nalganda yuqoriga rivojlanish tendentsiyasiga ega bo'ladi. Bunday shaklni cho'qqisini pastga qilib teskari aylantirilsa, u beqaror va dinamik bo'lib ko'rinadi.

Yarimyotuvchi siluet botiq chetli guldon murakkab shakliga ega.

Belda yotuvchi siluet shakli uchi biri ikkinchisiga kiruvchi ikki uchburchak bilan ifodalanadi. Bu nisbatan barqaror shakl bo'lib, ayni paytda gazlamalar fakturasi, hamda bu shaklga qo'shimcha hajmlar kiritish hisobiga (masalan, yenglar) u harakatchan, plastik bo'lishi mumkin.

Murakkab siluetlar turli konfiguratsiyali geometrik shakllardan tuziladi.

Siluetning istalgan shakli ikki proektsiya – frontal (fas) va profil proektsiyaga ega. To'g'ri va oval siluetlar burilishda shaklni kam o'zgartiradi, shuning uchun ularda frontal siluet ancha ifodaliroq. Trapetsiyasimon, yarimyotuvchi va ayniqsa belda yotuvchi siluetlar harakatda o'zgaradi, shuning uchun ularda nafaqat frontal, balki yon tomondan proektsiyasi ham muhim.

Kishi kiyimini o'rganish va chizishda har bir model proportsiyalari va hajmlarini to'liq ko'rinishda berish zarur.

Kostyumning umumlashtirilgan shakli uning silueti ko'rinishida beriladi, konstruktiv chiziqlar esa bu shaklni materialda amalga oshirishga yordam beradi. Buni grafik rasmni model o'tkazishda tushunish ayniqsa muhim. Kiyim assortimenti haqida gapirganda, masalan, palto va butun ustki kiyimni siluet ko'rinishida qarash kerak (ustki kiyimni tayyorlashda foydalaniluvchi gazlama shaklni yaxshiroq «saqlaydi», uni ifodaliroq qiladi); kostyumda proportsiyalar siluetni tarkibiy qismlarga ajratish bilan hal etiladi; ko'ylakda kostyumning yangi aktsentlari va yangi modali to'ldirishlar (nyuanslar) ko'proq ishlatiladi. Ko'ylaklar bajariluvchi gazlamalar kostyumdagi barcha yangiliklarni ajratib ko'rsatib, shaklni xilma-xillashtiradi.

Kostyumning istalgan shakllari, masalan, ko'krak qismi va yubka, gavda o'lchamlari ustki qismi (tors bilan) va pastki qismi – oyoq uzunligi bilan moslashtiriladi. Yubka hajmi bel va bo'ksa hajmiga, yenglar hajmi qo'lga, yoqa o'lchami bo'yin o'lchamlariga va hokazo mos keladi. SHuning uchun kostyumdagi proportsiyalar, proportsional qismlar haqida gapirganda, odam gavdasi uyg'unligini ko'zda tutish lozim. Odam gavdasi qismlari o'lchamlarining mosligi kostyum proportsional qismlari negizidir. SHuning uchun to'liq figuralar uchun modellar, o'smirlar uchun modellar mavjud bo'lib, ular manekenchi standart figurasiga tayyorlangan modellardan hajmlari bilan farq qiladi.